

Lapin Kullankaivajain Liitto Ry:n kommentteja

Kaivoslakityöryhmän 8.10.2008 antamasta kaivoslakiuudistuksesta

Ympäristöministeriö ja Metsähallitus johtivat kaivoslakityöryhmää harhaan:

KULLANKAIVU AIOTAAN LOPETTA VALHEELLISIN PERUSTEIN

ote lakiuudistuksen sivulta 152:

*”Tällä hetkellä kullanhuuhdonta varten on voimassa kaivosoikeuksia yhteensä seuraavasti: Lemmenjoen kansallispuistossa 24, Ivalonjoella 2 ja puolittain Urho Kekkosen kansallispuistossa 1. Ehdotetun siirtymäsäännöksen nojalla voimassa olevat kullanhuuhdonta koskevat kaivosoikeudet raukeaisivat siirtymäajan kuluttua lain voimaantulosta. Siirtymäajaksi ehdotetaan neljää vuotta, jota on pidettävä riittävänä sopeutumisaikana. Ehdotuksen perusteena ovat ensi sijassa ympäristöön liittyvät näkökohdat. **Koneellinen kullanhuuhdonta nykymuodossaan on laajentunut niin voimaperäiseksi, ettei toiminnan mahdollisia vaikutuksia Lemmenjoen vesistöön ja maastoon ole enää mahdollista hallita. Haitallisia vaikutuksia ovat erityisesti vesistön samentuminen sekä kalastolle kiintoaineksesta ja maastolle liikkumisesta aiheutuvat haitat.**”*

Yllä olevat väitteet ovat esitetyssä lakiuudistuksessa mainittu ikään kuin yleisesti hyväksytyinä ja tiedossa olevina faktoina. Tarkastellaan niitä lähemmin:

***”Haitallisia vaikutuksia
ovat erityisesti vesistön samentuminen ”***

Koneellisen kullankaivun harjoittajat toimivat ympäristöluvan säännösten mukaisesti. Oleellinen osa ympäristöluvasta on kaivualan alapuolisen veden laadusta huolehtiminen ja siihen liittyen vesinäytteet. Viimeisten vuosien aikana asia on toteutettu vesistön yhteistarkkailuna, mutta sitäkin ennen kullankaivajat yhteistyönä teettivät vesinäytteiden oton ja analysoinnin puolueettoman tahon toimesta. Veden sameus on yksi perussuureista jotka analysoidaan kahdesti vuodessa otettavissa näytteissä. Lisäksi Lapin Ympäristökeskus tekee satunnaisia pistotarkastuksia. Sameuden mittayksikkönä on FTU, jonka tulkintaa* voidaan helpottaa kertomalla että kirkas järvesi syvänteessä vastaa lukua 10 FTU. Jos vedessä ei ole silmännähtävää sameutta, vastaa se lukua 5 FTU. Hyvän kaivoveden rajana on 1 FTU.

Lemmenjoen pääuoman mittauspisteenä on kullankaivualan alapuolelta eniten turistien käyttämä paikka (Ravadasjärvi). Tästä mitattujen sameuslukujen keskiarvo on 0,63 FTU, siis selvästi parempaa kuin hyvä kaivovesi. Kyseinen mittauspiste on ollut mukana mittausohjelmassa vuodesta 1998, jonka jälkeen on tehty 16 mittaus ja vain kaksi kertaa on analysoitu yli hyvän kaivoveden oleva tulos (1,4 vuonna 2001 ja 1,5 vuonna 2006). Näidenkin tulosten korrelaatiota kullankaivuun ei ole todistettu.

Näin ollen Lemmenjoen pääuoma on analyysien mukaan normaalia kirkasta tunturijärven vettä. Tuloksista ei voida havaita mitään nousevaa trendiä. Väite jonka mukaan toiminnan mahdollisia vaikutuksia vesistöön ei ole enää mahdollista hallita on selvästi paikkansa pitämätön.

***”kalastolle kiintoaineksesta...
aiheutuvat haitat.”***

Veteen irtoava kiintoaine on samoin kuin edellä, analysoitu kaikista vesinäytteistä. Kiintoaineksen osalta tulkinta on vastaavasti: Järvesi syvänteessä = 10, järvesi pinnassa = 0,1-5 ja hyvä kaivovesi = 1,0 (yksikkönä mg/l).

Mitattujen tulosten keskiarvo on 0,98 mg/l, siis jälleen parempaa kuin hyvä kaivovesi.

Tässäkin tulokset edustavat hyvää järvivettä, eikä minkäänlaista trendiä huonompaan suuntaan ole nähtävissä.

Väitteen mukaan kalastolle aiheutuu kiintoaineksesta haittaa. Tiedetään että runsas kiintoaine voi peittää ja siten hävittää virtakatuisten lohikalojen kutusoraikot ja tukahduttaa kehityksessä olevan mädin (esim. metsäojitus ja turvetuotanto). Kullankaivun osalta tällaista tutkimusta ei kuitenkaan ole tehty. Ei myöskään ole arvioitu maaperästä vesistöön huuhtoutuvan ravintoperäisen aineksen positiivisia vaikutuksia kalastoon.

Lisäksi huomattakoon että Lemmenjoen osalta Ravadaskönkään yläpuolisen vesistön kalakanta on kullankaivajien (Yrjö Korhonen) istuttama. 1940-50 luvun taitteessa ko. vesialue oli täysin kalaton, mutta Korhosen Ravadasjärveen istuttamat taimenenpoikaset ovat onnistuneet lisääntymään ja nykyään alueella on voimakas taimenkanta, josta nauttii vuosittain sadat kalastuksesta pitävät turistit.

Niinpä voidaan todeta että kulta-alueen kalakanta on ennemminkin hyötynyt kuin kärsinyt kullankaivusta ja kullankaivajista. Väite jonka mukaan kalastolle aiheutuu kiintoaineksesta haittaa, on paikkansa pitämätön.

**”...maastolle liikkumisesta
aiheutuvat haitat.”**

Lemmenjoen alueella harjoitetaan kullankaivun lisäksi normaalia nykyaikaista porotaloutta. Kansallispuiston sisällä on n. 700km luonnonhyödyntämisreittejä. Nämä ovat poromiesten lisäksi Metsähallituksen virkamiesten ja rajavartioston käytössä.

Koneellisen kullankaivun varsinainen huolto tapahtuu talvella lumipeitteen aikana. Tästä ei jää maastoon jälkiä ja oletettavasti lakiuudistuksen väite tarkoittaaakin kesäaikaista liikennettä. Koneellisen kullankaivun harjoittajat ovat saaneet erillisen hakemuksen jälkeen luvan käyttää kesäaikaan mönkijää kaivospiirinsä huoltamiseen. Lupa on kaivajakohtainen ja koskee vain tarkalleen määrättyä reittiä venesatamasta kyseisen kaivajan omalle kaivupaikalle. Kullankaivun myötä uusia uria on syntynyt joitakin kilometrejä, joita nykyään käyttää muutkin em. puiston käyttäjät. Kaikkiaan kullankaivajien käytössä on n.20 km mönkijäuria, erillisluvalla lisäksi n.20 km Lemmenjoen kylään. Tätä verrattaessa puiston massiiviseen kokoon (kullankaivua on vain 1,65 promillea puiston alasta) ja mainittuun määrään luonnonhyödyntämisreittejä, ei voida väittää että kullankaivu olisi luonut erityisen pahan maastoliikenneongelman. Kaivualue on pysynyt kutakuinkin samana jo 50-luvulta lähtien, joten painetta maastoliikenteen siirtymiseen uusille alueille ei ole.

Yhteenvedona todettakoon ettei mikään väitetyistä haitoista ole totta. Lapin Kullankaivajain Liitto ry esittää syvimmän paheksuntansa kaivoslakityöryhmälle sen sisällyttäessä niinkin vakavasti otettavaan dokumenttiin kuin lakiuudistus, esitetynkaltaisia perättömiä väitteitä. Vielä kun mainituilla epätotuuksilla perustellaan elinkeinomme lakkauttamista on työryhmän työn jälki ala-arvoista.

15.10.2008 Jouko Korhonen
puheenjohtaja, Lapin Kullankaivajain Liitto ry

* mittaustulosten tulkinnessa on käytetty seuraavia lähteitä:
Kokemäen vesistönsuojeluyhdistys ry : ”Opasvihkonen vesistötulosten tulkitsemiseksi”
http://www.kvvy.fi/cgi-bin/tietosivu_kvvy.pl?sivu=kemiallinenhapenkulutus.html
Ympäristöministeriö : ”Kaivovedestä tutkittavat aineet ja ominaisuudet”
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=166571&lan=fi#a23>

Lisätietoja

Antti Peronius, toiminnanjohtaja, geologi ja III-sukupolven kullankaivaja (050-4362316)
Jouko Korhonen, LKL:n puheenjohtaja, Lemmenjoen kullankaivaja (040-3442200)

Taustaa:

Suomen Lappi on Euroopan ainoa alue josta on löydetty maaperästä irtokultaa siinä määrin että pienimuotoinen kullankaivu on taloudellisesti kannattavaa. Ilman Lemmenjokea ammattimaista kullankaivua ei Euroopassa olisi.

Kaivospiiri on monimutkaisen hakumenettelyn ja ministeriön määräämän maanmittaustoimituksen kautta saatu erityinen oikeus, jossa mm. maapohja lunastetaan maanomistajalta. Kaivospiirin hankkiminen on vaikeaa ja kallista ja niillä on katsottu olevan pysyvä arvo. Vaikka kysymyksessä ei ole oma maa, on kaivospiirioikeus ollut esimerkiksi mahdollista pantata, myydä tai periä.

Kullankaivualueen osuus Lemmenjoen kansallispuistosta on 1,65 promillea. Koneellisesti on kaivettu tai tullaan kaivamaan tästä enintään kolmannes eli koneellisesti kaivettava ala puistosta on enintään puoli tuhannesosaa. Kaivujäljet maisemoidaan, eikä n. 10 vuoden ikäisiä kaivualueita voi maastossa enää tunnistaa.

Viranomaisneuvotteluissa on todettu, että kullankaivajien tekemät toimenpiteet (kaivussa käytettävän veden kierrättäminen, selkeytsaltaat jne.) ovat merkittävästi vähentäneet kyseisiä haittoja. Kalastolle aiheutuneita haittoja ei ole osoitettu: veden sameneminen saattaa heikentää hieman taimenen kudun onnistumista, mutta toisaalta taimenkannan minimitekijänä on ravinto ja on osoitettu, että kullankaivua harjoitettavissa vesistöissä ravinnepitoisuudet ovat hieman suuremmat ja eliöstö voi kokonaisuudessaan paremmin kuin täysin luonnontilaisissa vesistöissä. Ennen kuin tällaisiin yleisiin arveluihin pohjautuen lakkautetaan kokonainen ammattikunta, olisi hyvä esittää faktoja. Kaivajien puolesta faktoina ovat jo vuosikautia jatkunut vesistön tarkkailu, jonka tulosten mukaan vesistön laatu on ollut hyvä ja viime vuosina vielä parempaan suuntaan kehittyvä. Vesistötarkkailusta vastaavana viranomaisena toimii Lapin Ympäristökeskus, kustannukset maksaa kullankaivajat.

Lemmenjoen kansallispuisto laajeni kullankaivualueille vasta vuonna 1971. Siinä yhteydessä kullankaivajille luvattiin, että toiminta saa jatkua. Lupaus kirjattiin kansallispuistosta annettuun lakiin ja lisäksi eduskunta antoi asiasta ponnin. Lupauksia ei ole pidetty ja oikeuksia on kavennettu vuosien varrella merkittävästi.

Lapin irtokullankaivun (lakitekstissä kullanhuuhdonta) vuosittainen kullantuotto on kokonaisuudessaan n.25kg, josta Lemmenjoen konekaivajien osuus on erittäin merkittävä: n.20kg. Kaikki nyt koneella hyödynnettävät esiintymät ovat maakerrosten paksuuden ja kultapitoisuuden osalta täysin poissuljettu vaihtoehto lapiokaivajalle, joten lievennykseksi tarjottu etuoikeus lapiovaltauksen tekemiseen osoittaa kaivoslakityöryhmän täydellistä perehtymättömyyttä asiaansa.